

SYLWIA GOSTKOWSKA-DŹWIG

MAGDALENA MROZIK

Politechnika Częstochowska

STOPIEŃ UDZIAŁU AKTYWÓW W PROCESIE TWORZENIA WARTOŚCI NA PRZYKŁADZIE PRZEDSIĘBIORSTW FARMACEUTYCZNYCH

1. Wprowadzenie

Problematyka wartości wydaje się ważna w sterowaniu rozwoju organizacji. Zarządzanie ukierunkowane na wartość pozwala zidentyfikować elementy przewagi konkurencyjnej oraz odpowiednio nimi kierować.¹

W ostatnich latach tworzenie wartości stało się ważnym elementem badań wśród liderów biznesu, inwestorów, ekonomistów oraz badaczy akademickich. Szablewski A.: rezultat zmian zachodzących w strukturze własnościowej przedsiębiorstw, tłumaczy postępującym procesem globalizacji, liberalizacji, prywatyzacji oraz wzrostem znaczenia rynków kapitałowych dla przemieszczania się kapitału między krajami i korporacjami.² Silna konkurencja zmusza przedsiębiorstwa do wdrażania nowoczesnych i efektywnych metod przedsiębiorczości, dzięki którym można monitorować wzrost wartości przedsiębiorstwa w określonym czasie.³

Można zauważyć, iż istotnym czynnikiem powodującym rozwój koncepcji zarządzania wartością jest rozwój technologii zarówno telekomunikacyjnych jak i informatycznych, co umożliwiła szybki przepływ i dostęp do informacji. Przy założeniu ogromnej presji konkurencji, jak również konieczności ciągłej poprawy pozycji konkurencyjnej, przedsiębiorstwa są również zmuszone do efektywnego zarządzania swoimi aktywami. Odpowiednie wykorzystanie aktywów prowadzi bowiem do wzrostu wartości przedsiębiorstwa. Aktywa to potencjalne źródło przyszłych korzyści ekonomicznych, które posiadają wartościotwórczy charakter.

Należy zauważyć, iż funkcjonowanie każdego przedsiębiorstwa wymaga zaangażowania wszystkich aktywów, dzięki którym realizowane są procesy biznesowe, prowadzące do wypracowania oczekiwanych rezultatów. Każdy element majątku powinien być zarządzany w taki sposób, aby niezmiennie utrzymywać optymalną relację ekonomicznej i technicznej sprawności. Rosnąca złożoność i wartość aktywów zaangażowanych w procesach wytwarzania produktów i usług jest przyczyną poszukiwania nowych koncepcji i podejść do zarządzania majątkiem przedsiębiorstw. Zarządzanie majątkiem wspiera poszukiwanie właściwej równowagi pomiędzy oczekiwanymi wynikami przedsiębiorstwa, wypracowanymi

¹ W. Skoczylas, *Wartość przedsiębiorstwa w systemie jego oceny*, Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 1998: s.25.

² A. Szablewski, *Strategie wzrostu wartości firmy, praca zbiorowa* Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2000: s.9.

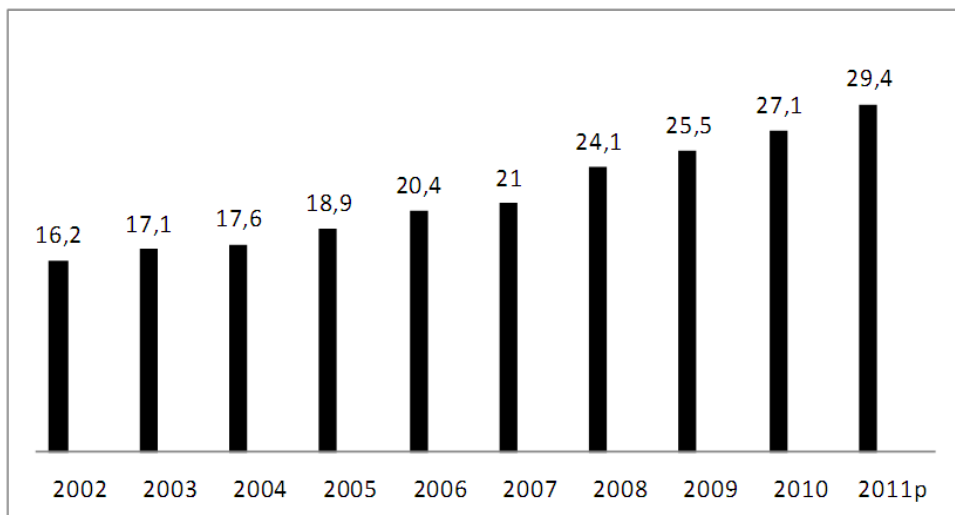
³ E. Urbańczyk, *Nowe tendencje w zarządzaniu wartością przedsiębiorstwa, aktualny stan i perspektywy rozwoju*, Wydawnictwo Kreos, Szczecin 2003: s.17.

przy wykorzystaniu posiadanych aktywów, wysokości planowanych kosztów, a poziomem akceptowalnego ryzyka.

Wybrana do badań branża farmaceutyczna jest postrzegana jako gałąź przemysłu, w której wartość przedsiębiorstwa odzwierciedla wykorzystanie zasobów rzeczowych, finansowych oraz niematerialnych. Przedsiębiorstwa zgrupowane w koncernach globalnych produkują leki bardzo skuteczne, które przynoszą zysk w wysokości 1 mld dolarów doходу rocznie. Przedsiębiorstwa farmaceutyczne osiągają największe zyski dzięki medykamentom o szerokim spektrum działania, które zwalczają takie rozpowszechnione plagi, jak nadciśnienie, astma i reumatyzm. Duże ryzyko, ale jeszcze wyższe zyski – takie motto przyświeca branżowym gigantom, inwestującym coraz większe sumy w poszukiwaniu nowych, skutecznych substancji.⁴ W obliczu silnej konkurencji przedsiębiorstwa coraz częściej stosują unikalne modele biznesowe. Oznacza to, że tworzą wartość zupełnie nowymi metodami, posługując się w tym celu aktywami i kombinacjami aktywów, których tradycyjne systemy rachunkowe nie potrafią rozpoznać i zmierzyć.

Przemysł farmaceutyczny odgrywa niezastąpioną rolę w poprawie warunków życia dzięki dostępności leków, wzrostowi gospodarczemu i zapewnianym miejscom pracy. Sektor farmaceutyczny był i pozostanie w przyszłości kluczowym sektorem strategicznym.

Wartość rynku farmaceutycznego w Polsce (w mld zł) w latach 2002-2010 (wraz z prognozą na 2011 rok) przedstawia wykres 1.

Wykres 1. Wartość (w mld zł) rynku farmaceutycznego w Polsce w latach 2002-2011

Źródło: opracowanie na podstawie danych z raportu PMR i PharmaExpert.

Na całym świecie rynek farmaceutyczny należy do wiodących technologicznie gałęzi przemysłu. Jest on jedną z najbardziej rentownych dziedzin gospodarki. Rynek ten jest dosyć silnie rozdrobniony. Udział ponad 35% w globalnym rynku należy jednak do dziesięciu największych koncernów farmaceutycznych, których roczna sprzedaż kształtuje się

⁴ E. Muller, *Strategie w przemyśle farmaceutycznym* [w:] *Manager Magazin*; nr 3 marzec 2005: s.25.

na poziomie kilkunastu mld USD. Średnio każdy z koncernów zatrudnia około 50 tys. pracowników na całym świecie. Polski rynek farmaceutyczny, wbrew obiegowym opiniom, jest rynkiem interesującym, rozwijającym się prężnie i mającym swoją specyfikę.

2. Istota i natura aktywów w aspekcie tworzenia wartości przedsiębiorstwa

Aktywa przedsiębiorstwa to kontrolowane przez przedsiębiorstwo zasoby majątkowe o wiarygodnie określonej wartości, powstałe w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do przedsiębiorstwa korzyści ekonomicznych.⁵ Aktywa bilansu stanowią zasoby pozostające w posiadaniu przedsiębiorstwa, w związku z którymi planowany jest wpływ korzyści ekonomicznych.⁶ Podobną definicję przedstawił Amerykański Komitet Standardów Rachunkowości – FASB według, którego aktywa są to przyszłe korzyści ekonomiczne uzyskiwane i kontrolowane przez poszczególne jednostki, będące efektem przeszłych transakcji lub zdarzeń.⁷

W przedstawionych definicjach można zauważyć powtarzający się motyw przyszłych korzyści ekonomicznych, oraz sprawowanie kontroli. Korzyści ekonomiczne można utożsamiać z przyszłymi przepływami gotówkowymi jednostki bądź też zmniejszeniem wydatków gotówkowych przez daną jednostkę. Sprawowanie kontroli odnosi się do przyjęcia korzyści i ryzyka. Istotną również cechą aktywów jest fakt, iż nie istnieje potrzeba posiadania tytułu prawnego, ponieważ całość zasobów majątkowych nie musi być własnością danego przedsiębiorstwa. Należy również zaznaczyć, że dowolny składnik szeroko pojmowanych zasobów majątkowych będzie zaliczany do aktywów przedsiębiorstwa, jeśli będzie charakteryzowany przez trzy nierozzerwalnie związane z sobą cechy, a mianowicie: będzie można go wiarygodnie wycenić i oczekiwać korzyści związanych z jego używaniem oraz utrzymywać kontrolę nad tym składnikiem.⁸

Aktywa stanowią obok pasywów pozycję składników ujmowanych w bilansie. Bilans jest zestawieniem składników majątku przedsiębiorstwa (aktywów) oraz źródeł jego finansowania (pasywów) na dany moment.⁹ Bilans stanowi najważniejsze źródło badania sytuacji finansowej i majątkowej przedsiębiorstwa oraz podstawę oceny prawidłowości finansowania środków jednostki. Po stronie aktywów bilansu wykazuje się całą wartość majątku w podziale na poszczególne elementy składowe (sytuacja majątkowa), a po stronie pasywów ujmuje się pochodzenie majątku, co informuje o sposobie jego finansowania (sytuacja finansowa).

Aktywa wykazywane są w bilansie w kolejności uwzględniającej stopień ich płynności, poczynając od składników najtrudniej zamienialnych na gotówkę do składników szybciej przekształcanych na pieniądź aż do płynnej gotówki, którą można spożytkować bezpo-

⁵ Art. 3, ust. 1, pkt 12 ustawy z 9 listopada 2000r. o zmianach ustawy o rachunkowości (Dz.U nr 113 poz 1186 – tekst jednolity Dz. U z 2002 r. nr 76 poz. 694 z późn. zm., zwanej Ustawą o Rachunkowości (UoR).

⁶ J. Ellis, D. Williams, *Strategia przedsiębiorstwa a analiza finansowa*, Fundacja Rozwoju Rachunkowości w Polsce, Warszawa 1997: s.162.

⁷ Richard D. Irwin, *Financial accounting Standards Bard, Statement of Financial Accounting Concepts No 6*, Homewood, Illinois, 1990.

⁸ M. Gmytrasiewicz, A. Karwińska, *Rachunkowość finansowa*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2004: s.54.

⁹ T. Kiziukiewicz, *Rachunkowość. Zasady prowadzenia po nowelizacji Ustawy o rachunkowości. Cz. I*, Wydawnictwo Expert, Wrocław 2001: s.410.

średnio na regulowanie zobowiązań płatniczych.¹⁰ Dlatego też najpierw w grupie aktywów wykazuje się majątek trwały zaangażowany w spółce na dłuższy czas, następnie wykazuje się majątek obrotowy przedsiębiorstwa, którym obrót – zamiana na gotówkę, następuje w okresie nie dłuższym niż jeden rok od dnia bilansu oraz stany zasobów pieniężnych i ich ekwiwalentów umożliwiających bezpośrednie regulowanie zobowiązań.

Zatem dla oceny sytuacji majątkowej jednostki oraz analizy jej płynności wypłacalności aktywa dzielimy na dwie zasadnicze grupy, w zależności od terminu ich realizacji, a mianowicie na:¹¹

- aktywa trwale,
- aktywa obrotowe.

Przez aktywa trwale rozumie się tę część aktywów przedsiębiorstwa, które w przypadku:¹²

- rzeczowych aktywów trwałych są przeznaczone do używania dłużej niż 12 miesięcy od dnia bilansowego,
- wartości niematerialnych i prawnych są używane dłużej niż 12 miesięcy od dnia bilansowego,
- aktywów finansowych i inwestycji zaliczonych do długoterminowych są płatne i wymagalne lub przeznaczone do zbycia w okresie dłuższym niż 12 miesięcy od dnia bilansowego lub daty ich założenia, wystawienia lub nabycia,
- należności długoterminowych – termin spłaty przypada w okresie dłuższym niż 1 rok, licząc od dnia bilansowego,
- długoterminowych rozliczeń międzyokresowych, jeżeli trwają dłużej niż 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Natomiast przez aktywa obrotowe rozumie się tę część aktywów przedsiębiorstwa, które w przypadku:¹³

- aktywów rzeczowych (materiałów, produktów gotowych, półproduktów, produktów w toku produkcji, towary) – są przeznaczone do zbycia bądź zużycia w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego lub w ciągu normalnego cyklu opresyjnego, właściwego dla danej działalności, jeśli trwa on dłużej niż 12 miesięcy,
- aktywów finansowych (aktywa pieniężne, instrumenty kapitałowe wyemitowane przez inne przedsiębiorstwa itp.) – są płatne i wymagalne lub przeznaczone do zbycia w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego lub daty ich założenia, wystawienia lub nabycia,
- należności krótkoterminowe – dotyczą ogółu należności tytułów dostaw i usług oraz w całości lub części należności z innych tytułów niezliczonych do aktywów finansowych, a które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego,

¹⁰ W. Bień, *Ocena efektywności finansowej spółek kapitałowych*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2005: s.37- 38.

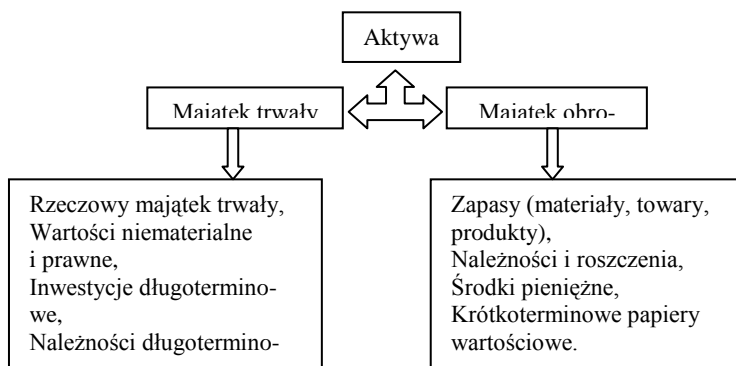
¹¹ I. Olchowicz, A. Tłaczala, *Sprawozdawczość finansowa*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2004, s.52.

¹² W. Gabrusewicz, Z. Kolaczyk, *Bilans wartość poznawcza i analityczna*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2005, s.26, patrz art. 3 ust 1 pkt 18 Ustawy o Rachunkowości.

¹³ W. Gabrusewicz, Z. Kolaczyk, *Bilans wartość poznawcza i analityczna*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2005: s.26, patrz art. 3 ust 1 pkt 18 Ustawy o Rachunkowości.

– rozliczeń międzykresowych – jeżeli trwają nie dłużej niż 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Ogólną klasyfikację aktywów przedsiębiorstwa można również przedstawić w postaci graficznej (rys.1)

Rys. 1. Klasyfikacja aktywów w strukturze bilansu

Źródło: opracowanie własne na podstawie: W. Brzezina, *Ogólna teoria rachunkowości*, wydawnictwo Politechniki Częstochowskiej, Częstochowa 1998: s.77.

Skomplikowana istota wartości przedsiębiorstwa oraz jego aktywów spowodowała, że pomiar ich charakteryzuje się swoistą specyfiką.

Pomiar wartości skupia w sobie wiele cech i własności pomiaru ekonomicznego w różnych jego aspektach. Podział celów wyceny wartości przeprowadzić można z różnych punktów widzenia, przy czym kryteria klasyfikacyjne mogą mieć postać ogólną, jak też bardziej szczegółową. Przyjmując za punkt wyjścia rodzaj i charakter okoliczności wymuszających przeprowadzenie wyceny, wskazać można siedem zasadniczych grup przesłanek wyceny wartości samego przedsiębiorstwa, do których zaliczono:¹⁴

- przesłanki związane z transakcjami kupna-sprzedaży oraz podobnymi prowadzonymi do zmiany właściciela (właścicieli) przedsiębiorstwa;
- przesłanki związane z restrukturyzacją przedsiębiorstw (kapitałową, organizacyjną);
- przesłanki związane z koncepcją „zarządzania wartością przedsiębiorstwa”;
- przesłanki związane z prowadzeniem transakcji finansowych-przed wszystkim związanych z różnymi formami finansowania przedsiębiorstwa kapitałami obcymi;
- przesłanki związane z prawem o spadkach i darowiznach oraz prawem rodzinnym;
- przesłanki związane z wyceną do celów podatkowych;
- przesłanki związane z wymiarem odszkodowań;
- inne przesłanki.

¹⁴ R. Borowiecki, J. Czaja, A. Janki, M. Kulczyński, *Metody i systemy wyceny przedsiębiorstw*, Wydawnictwo TWIGER, Warszawa 2002: s.64.

Powodem wyceny wartości przedsiębiorstw mogą być obowiązki wynikające z przepisów prawa, lub też decyzje właścicieli związane z prowadzoną lub planowaną strategią rozwoju przedsiębiorstwa.

Wartość wycenianego przedsiębiorstwa odpowiada jego wartości w stanie obecnym. Nie uwzględnia się przy tym żadnych efektów zamierzonej fuzji, tzn. potencjalnej synergiczności z przedsiębiorstwem-nabywcą, efektów przyszłych działań naprawczych czy zysku z ewentualnej odsprzedaży przejętych aktywów.¹⁵

Wartość firmy jest istotnym składnikiem przedsiębiorstwa, gdyż może znacznie podnieść jego siłę oddziaływania na otoczenie rynkowe. Z uwagi na złożoność zagadnienia i jego niejednorodne traktowanie w praktyce, występują duże trudności w jego wycenie.¹⁶

W praktyce występuje wiele metod wyceny wartości przedsiębiorstwa. Na potrzeby badań wykorzystano metodę księgową która, opiera się na obliczeniu wartości firmy na podstawie zapisów bilansowych (aktywów i pasywów). Metoda ta zwana inaczej metodą wartości aktywów netto polega na pomniejszeniu bilansowej wartości aktywów o kapitały obce, czyli wszelkie zobowiązania długo- i krótkoterminowe. Można także podejść do wyceny tą metoda od strony pasywów. W tym przypadku, wartość przedsiębiorstwa jest równa wartości kapitałów własnych tego przedsiębiorstwa. Niezależnie od wybranego podejścia powinniśmy otrzymać tę sama wartość.¹⁷

Wartość księgowa aktywów netto przedsiębiorstwa to suma wartości jego aktywów pomniejszona o zobowiązania (długoterminowe i krótkoterminowe). W zależności od charakteru (zobowiązania lub kapitał własny przedsiębiorstwa) wartość aktywów pomniejszają także rezerwy oraz rozliczenia międzyokresowe bierne i przychody przyszłych okresów. Podstawą oszacowanie wartości księgowej aktywów netto jest sporządzony na określony dzień bilans przedsiębiorstwa. Wartość księgowa aktywów netto przedsiębiorstwa można wyrazić za pomocą formuły¹⁸:

$$W = A - K_o$$

gdzie:

W - wartość przedsiębiorstwa

A -wartość aktywów ogółem

K_o -wielkość kapitałów obcych

Metoda ta zwana jest również metodą historyczną, nominalną lub klasyczną.

3. Analiza relacji aktywów na wartość przedsiębiorstw farmaceutycznych

Celem badań było zbadanie zależności jaka zachodzi pomiędzy poszczególnymi aktywami a wartością przedsiębiorstwa. Ze względu na brak informacji dotyczących całej grupy

¹⁵ *Strategor, Zarządzanie Firmą, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2001: s.232.*

¹⁶ *Z. Waśkowski, Wycena wartości firmy - metody i zastosowanie, informacje dostępne na stronie www.swiatmarketingu.pl/index.php?rodzaj=01&id_numer=931427, (dostęp: 20.02. 2011).*

¹⁷ *G. Słupski, Wycena wartości małych i średnich przedsiębiorstw, Departament Spółek Publicznych i Finansów, Komisja Papierów Wartościowych i Giełd w Warszawie, Serock 22-23 października 2002: s.6.*

¹⁸ *Wyceny przedsiębiorstw, udziałów i inwestycji, informacje dostępne na stronie internetowej www.strategor.pl/doradztwo_gospodarcze/wycena.htm, (dostęp: 12.03.2011).*

aktywów badanych spółek, analiza zależności została przeprowadzona na aktywach ujętych w bilansach.

Do zbadania zachodzącego związku pomiędzy aktywami a wartością przedsiębiorstwa wykorzystano metodę analizy korelacji. Metoda ta pozwoliła na wyodrębnienie spośród wszystkich badanych aktywów tylko te aktywa, które wykazywały największy wpływ na tworzenie wartości przedsiębiorstw.

Zależność korelacyjna charakteryzuje się tym, że określonym wartością jednej zmiennej przyporządkowane są ściśle określone średnie wartości drugiej zmiennej. Stopień zależności liniowej pomiędzy badanymi cechami mierzalnymi określany jest za pomocą współczynnika korelacji.

W analizach statystycznych zwykle przyjmuje się, że jeżeli współczynnik korelacji wynosi: 0,2-0,4 – wówczas jest to zależność liniowa wyraźna, lecz niska; 0,4-0,7 - zależność umiarkowana; 0,7-0,9 - zależność znacząca; powyżej 0,9 - zależność bardzo silna.¹⁹

Próbę badawczą stanowiło pięć przedsiębiorstw farmaceutycznych działających na rynku polskim. Materiałem do badań były otrzymane bilanse oraz rachunki zysków i strat z okresu od 2005 roku do 2010 roku. Przeprowadzone badania wykazały różnorodne współczynniki zależności (Tabela 1 oraz Tabela 2) zarówno w przypadku aktywów trwałych jak i aktywów obrotowych.

Tabela 1. Współczynniki zależności aktywów w procesie tworzenia wartości przedsiębiorstwa

Przedsiębiorstwa	Aktywa trwałe	Wartości niematerialne i prawne	Rzeczowe aktywa trwałe	Należności długoterminowe	Inwestycje długoterminowe	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe
Jelfa S.A.	0,6	0,2	0,8	0,5	0,8	-----
Novartis Poland Sp. z o. o.	0,9	0,2	0,8	0,2	0,8	0,7
Roche Polska Sp. z o. o.	0,6	0,9	0,7	0,7	-----	0,5
Bayer Sp. z o. o.	0,8	0,6	0,4	0,4	1,0	0,7
Berlin Chemie Menarini Polska Sp. z o. o.	0,2	0,8	0,6	-----	-----	0,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Tabela 2. Współczynniki zależności aktywów w procesie tworzenia wartości przedsiębiorstwa

Przedsiębiorstwa	Aktywa obrotowe	Zapasy	Należności krótkoterminowe	Inwestycje krótkoterminowe	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe
Jelfa S.A.	0,0	0,7	0,7	0,6	0,7
Novartis Poland Sp. z o. o.	0,2	0,1	0,1	0,7	0,1

¹⁹ St. Stasiewicz, Z. Rusnak, U. Siedlecka, *Statystyka, elementy teorii i zadania*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. O. Langego we Wrocławiu, Wrocław 1999: s.276.

Roche Polska Sp. z o. o.	0,9	0,8	0,8	0,1	0,9
Bayer Sp. z o. o.	0,7	0,6	0,7	0,2	0,7
Berlin Chemie Menarini Polska Sp. z o. o.	0,3	0,6	0,4	0,5	0,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań.

Badania miały na celu zbadanie relacji zachodzących pomiędzy aktywami a wartością przedsiębiorstwa oraz znalezienie odpowiedzi na pytanie czy zachodzi związek pomiędzy tymi wielkościami.

Przeprowadzone badania wykazały, iż istnieje zależność pomiędzy tymi wielkościami, a największy związek, w badanych grupach aktywów, uwidoczniły rzeczowe aktywa trwałe. Oznacza to, że grupa tych aktywów, a właściwie elementy tego majątku, pełnią zasadniczą, bo operacyjną rolę w przedsiębiorstwach farmaceutycznych. Inaczej mówiąc stanowią one o uzbrojeniu potencjału gospodarczego badanych spółek. Rzeczowe aktywa trwałe są niezwykle istotnym obszarem zarządzania w sektorze farmaceutycznym. W zarządzaniu nimi istotne są plany gospodarcze, sprawność, użyteczność oraz przydatność gospodarcza posiadanego majątku. Wszystkie te elementy wpływają na wartość bilansową tych aktywów. W świetle ustawy o rachunkowości (art. 3 ust. 1 pkt 15), wśród środków trwałych, które obejmują rzeczowe aktywa trwałe i są przeznaczone na potrzeby jednostki, należy wyróżnić: nieruchomości, maszyny, urządzenia, środki transportu oraz inne środki trwałe. W przypadku przedsiębiorstw farmaceutycznych, które są jednostkami wytwórczymi, te właśnie elementy stanowią niezbędny trzon do produkcji na szeroką skalę. Należy zaznaczyć, iż ogromna ilość hal produkcyjnych, laboratoriów badawczych, sterylnych pomieszczeń, specjalistycznych urządzeń typowych dla wytwórstwa farmaceutyków stanowi o potencjale wytwórczym posiadanego majątku rzeczowego.

Wyniki z przeprowadzonych badań, pozwoliły również na sformułowanie następujących wniosków:

- zapotrzebowanie na rzeczowe aktywa trwałe jest potrzebą realizacji określonych celów przedsiębiorstw farmaceutycznych,
- rzeczowe aktywa trwałe przedsiębiorstw farmaceutycznych przyczyniają się do zwiększenia przychodów, wzrostu jakości produktów, poprawy satysfakcji pacjenta, spełnienia norm nakładanych przez różne regulacje oraz do wzrostu bezpieczeństwa wytwarzania,
- rzeczowe aktywa trwałe wypełniają zadania, które są zbieżne z realizacją celów strategii działania przedsiębiorstw farmaceutycznych,
- wykorzystanie rzeczowych aktywów trwałych w działalność gospodarczą przedsiębiorstw farmaceutycznych związane jest z określonymi kosztami. Koszty te wynikają z nakładów ponoszonych w trakcie ich pozyskiwania.
- w procesie tworzenia wartości przedsiębiorstw, konieczne jest analizowanie wyników osiąganych przez rzeczowe aktywa trwałe.

W przeprowadzonych badaniach zauważono, że obok materialnych aktywów, niebagatelną rolę odgrywają aktywa niefinansowe (organizacyjne). Jednak z powodu braku dostępu do materiałów źródłowych z tego zakresu, te aktywa nie zostały objęte badaniami. Aczkolwiek można przypuszczać, iż z grupy tych aktywów można wyodrębnić takie, które mają

szczególony wpływ na tworzenie wartości przedsiębiorstw farmaceutycznych. Istotne znaczenie spełniają wiedza oraz nowe pomysły, które uwidaczniają się, w jakości i skuteczności produkowanych farmaceutyków. Do wzrostu wartości przedsiębiorstw przyczyniają się również strategie badawczo-rozwojowe, które stosowane są w procesie wytwarzania nowych leków. W przypadku badanych spółek strategie badawczo-rozwojowe, obejmują również politykę patentową, która związana jest z wynalazczością nowych produktów.

Nie mniej, dzięki studiom literaturowym oraz wybiórczym badaniom innych przedsiębiorstw farmaceutycznych można przypuszczać, że dalsze badania należałoby rozszerzyć, o rozważania w kierunku wiedzy, własności intelektualnej, przywództwa oraz klienta. Bo-wiem wszystkie te czynniki również biorą czynny udział w organizowaniu i zarządzaniu procesem tworzenia wartości, a tym samym przekładają się na wzrost wartości całego przedsiębiorstwa.

4. Podsumowanie

Reasumując funkcjonowanie każdego przedsiębiorstwa wymaga zaangażowania wszystkich aktywów, dzięki którym realizowane są procesy biznesowe, prowadzące do wypracowania oczekiwanych rezultatów. Każdy element majątku powinien być zarządzany w taki sposób, aby niezmiennie utrzymywać optymalną relację ekonomicznej i technicznej sprawności. Rosnąca złożoność i wartość aktywów angażowanych w procesach wytwarzania produktów i usług jest przyczyną poszukiwania nowych koncepcji i podejść do zarządzania majątkiem przedsiębiorstw. Zarządzanie majątkiem pomaga w poszukiwaniu właściwej równowagi pomiędzy oczekiwanymi wynikami przedsiębiorstwa wypracowanymi przy wykorzystaniu posiadanych aktywów, wysokością planowanych kosztów a poziomem akceptowalnego ryzyka. Poprzez efektywne zarządzanie majątkiem poszukuje się, więc optymalizacji kosztów związanych z wykorzystaniem aktywów na każdym z etapów cyklu ich życia, zapewniając osiągnięcie zakładanych poziomów. Dobrze zaprojektowane zarządzanie majątkiem - sterowane przez poszukiwanie równowagi w niniejszych perspektywach - dostarcza informacji, będących wsparciem dla podejmowania skomplikowanych decyzji i pomiaru ich efektywności. Podstawą pozyskania i wykorzystania aktywów w organizacji jest każdorazowo osiągnięcie określonych celów, które są zbieżne z celami strategicznymi. Zarządzanie aktywami związane jest z ciągłym równoważeniem i optymalizacją relacji oczekiwanych wyników, kosztów i ryzyka.

5. Literatura

- [1] *Borowiecki R., Czaja J., Janki A., Kulczyński M.*, Metody i systemy wyceny przedsiębiorstw, *Wydawnictwo TWIGER*, Warszawa 2002.
- [2] *Bień W.*, Ocena efektywności finansowej spółek kapitałowych, *Wydawnictwo Difin*, Warszawa 2005.
- [3] *Ellis J., Williams D.*, Strategia przedsiębiorstwa a analiza finansowa, Fundacja Rozwoju Rachunkowości w Polsce, Warszawa 1997.
- [4] *Gabrusewicz W., Kołaczyk Z.*, Bilans wartość poznawcza i analityczna, *Wydawnictwo Difin*, Warszawa 2005.
- [5] *Gmytrasiewicz M., Karwińska A.*, Rachunkowość finansowa, *Wydawnictwo Difin*, Warszawa 2004.
- [6] *Irwin Richard D.*, Financial accounting Standards Bard, Statement of Financial Accounting Concepts No 6, Homewood, Illinois, 1990.

- [7] Kiziukiewicz T., Rachunkowość. Zasady prowadzenia po nowelizacji Ustawy o rachunkowości. Cz. I, Wydawnictwo Expert, Wrocław 2001.
- [8] Muller E., Strategie w przemyśle farmaceutycznym [w:] Manager Magazin; nr 3 marzec 2005.
- [9] Olchowicz I., Tłaczała A., Sprawozdawczość finansowa, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2004.
- [10] Skoczylas W., *Wartość przedsiębiorstwa w systemie jego oceny*, Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 1998.
- [11] Słupski G., *Wycena wartości małych i średnich przedsiębiorstw*, Departament Spółek Publicznych i Finansów, Komisja Papierów Wartościowych i Giełd w Warszawie, Se-rock 22-23 października 2002.
- [12] Stasiewicz St., Rusnak Z., Siedlecka U., Statystyka, elementy teorii i zadania, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. O. Langego we Wrocławiu, Wrocław 1999.
- [13] Strategor, Zarządzanie firmą, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2001.
- [14] Szablewski A., *Strategie wzrostu wartości firmy*, praca zbiorowa Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2000.
- [15] Urbańczyk E., Nowe tendencje w zarządzaniu wartością przedsiębiorstwa, aktualny stan i perspektywy rozwoju, Wydawnictwo Kreos, Szczecin 2003.
- [16] Ustawa o Rachunkowości Art. 3, ust. 1, pkt 12 ustawy z 9 listopada 2000r. o zmianach ustawy o rachunkowości (Dz.U nr 113 poz 1186– tekst jednolity Dz. U z 2002 r. nr 76 poz. 694 z późn. zm.
- [17] www.staregor.pl.
- [18] www.swiatmarketingu.pl.

Streszczenie

Uwzględniając dotychczasowy stan badań jak również obserwując praktykę gospodarczą prowadzoną w przedsiębiorstwach należy zauważyć iż nie wszystkie składniki aktywów przedsiębiorstwa wpływają w jednakowy sposób na tworzenie wartości. Należy zatem zidentyfikować, które z aktywów wywierają największy wpływ. Wydaje się, że różne przedsiębiorstwa branżowe posiadają szczególne aktywa, które przyczyniają się do wzrostu wartości przedsiębiorstwa. Stąd istotną kwestią jest badanie i ocena wpływu takiej zależności. Analiza taka pozwoli wyłonić z grona wszystkich aktywów takie, które w największym stopniu kreują wartość przedsiębiorstwa. Skoncentrowanie uwagi na identyfikacji takich zależności pozwoli w świadomy sposób zarządzać wartością przedsiębiorstwa.

Słowa kluczowe: zarządzanie, wartość przedsiębiorstwa, aktywa.

THE LEVEL OF ASSETS PARTICIPATION IN THE PROCESS OF PRODUCING VALUE IN AN EXAMPLE OF A PHARMACEUTICAL BUSINESSES

Summary

Considering the studies so far as well as looking at the economic practice undertaken in businesses, it has to be noted that not all of the components of business assets impact the production of value in the same way. It is therefore necessary to identify which assets have the biggest influence. It appears that different trade businesses have specific assets which contribute to the increase of the business value. Hence, it is important to investigate and evaluate the influence of such relationship. Such analysis will allow to select assets which are the largest contributors to the creation of business value. Concentrating on identifying such relationships will allow to manage the business value in a more conscious way.

Keywords: management, business value, assets.

Translated by Sylwia Gostkowska-Dźwig, Magdalena Mroziak

SYLWIA GOSTKOWSKA-DŹWIG

Politechnika Częstochowska

e-mail: sylwiag@zim.pcz.pl

MAGDALENA MROZIK

Politechnika Częstochowska

